

Муниципальный район «Сунтарский улус»
МБОУ «Эльгайская СОШ им.П.Х. Староватова»

«Рассмотрено»:
на МО учителей
начальных классов
от «01» /Х/ 2016г.

Феду

«Согласовано»:
зам. директора по УМР
Винокурова С.С.

«Утверждаю»:
директор школы
Игнатьева В.В.



Рабочая программа по якутской литературе в 5 классе

Учитель: Федотова В.В.

Былаарын сурук.

Бу улэ программа 2012 с тахсыбыт Норуот айымныгт уонна литературага дээн сахалны орто уорэх оскуолатыгар анаммыгт сурун программаа тирээриэн онгуулунна. Былаан быырытынан 5 кылааска 70 чаас коруллэр.

Торообут литератураны орто оскуолаба 5 кылааска уорэтийн маник сывалы-соругу туруорар:

- уус уран айымныны аабы
- айымны уус-уран корунун (жанрын) уратытын арааран били
- литература теориятын сурун ойдбуулгэрин уорэтийн

Уорэнээччи билийтэй уонна сатабыла:

- айымны – уус тыл уран айынта дээн билэр
- айымны геройун майгытын-сигилитин, хараатын хайдах сайдан ийзин кэтээн корор, ырытар, сываналынр
- литература айымнытын 3 корунун арааран билэр

5 кылаас уорэнээччйтэ билийтин тавымыгар (базовай) ирдэбиллэр.

Литератураны уорэтийн тумугэр уорэнээччи билихтээх:

- Уус-уран айымныны ховоонноохтук аабар
- Аахлыт айымнытын сурун ис ховоонун билэр
- Ховоону ойтон аабар
- Норуот айымнытын араас корунун араарар, толорорго холонор
- Уус-уран айымны тематын, сурун санаатын ойдуур

Уорэнээччи сатыхтаах:

- Айымны тылын-онуун туттан сишилии, талан, кылгатан, сирэйин уларыган кэпсийр
- Литературний герой уонна айымны туульянан бэйэтин санаатын этэр
- Уус-уран айымныга олобууран суругунан улэни толорор
- Талбыт тематыгар остиоруйга, таабырын, ховоон, кэпсээн айарга холонор

5 кылааска бэриллэр 70 чаалы түүмэхтэринэн манийк наарданна:

1. Кириитэ – 1 чаас
2. Норуот тылышнан уус-уран айымныгта – 13 чаас
 - остиоруйа – 9 чаас
 - таабырын – 1 чаас
 - ос хөбооно – 1 чаас
 - чабырбах – 1 чаас
3. Суруйааччылар горуот тылышнан уус-уран айымныгтынан айымнылара – 12 чаас
4. Кэпсээн – 24 чаас
5. Хөбоон – 7 чаас
6. Драма – 3 чаас
7. Хотугу норуоттар литературалара – 6 чаас
8. Сыллаабы хатылааын – 4 чаас

Нэдэлэлээ 2 чаас.

I чиэппэр: 18ч

II чиэппэр: 14ч

III чиэппэр: 19ч

IV чиэппэр: 16ч

№	Тиэмэ	Ча аха	Учуутал дьайынта	Үүрэнэччи үлээтэ	Үлъяхтаах сатабыла	Дь/үлэ	Күнэ дыыла	Туолб ут күнэ
1	Норуот тылынан уус-уран айымныгта.	1	Киирийн кэнээтийн.					
2	Дыктилээх оствуоруяа абылаанаа	1	Остуоруяа абыла ² ын о±о±о и ² эрийн. Бол±омтолоохтук истэр дьо±урун сайннарын.	Тугу билэрин кэпсиир	Остуоруяа дыктигийн арааран билийн	Конспект устуу.		
3	“Бизс ынахтаах Бэйбэрикээн эмээхсин” оствуоруяа	1	Дор±оонноохтук аа±ар ирээдүйн сайннарын. Айымны ис хо'оонун аа±а оловрон 3йдциргэ ирэтийн. Остуоруяа к ³ м ³ тийн о±о у'ууну-киз ² и толкуйдуу улаатарыгар иитни.	Аа±ыы. Авторы баты́а ырыгтын. Туругутук илэ. Уру'уйдатын. «Кэргэн сиктэр кыыс», «Хаардьыт Бэргэн», «Бизс ынахтаах Бэйбэрикээн эмээхсин». Кыыс о±о сиктэн бааралцсан били ²² и ыал буолуу сизрин кытта тэ ² иин к ³ рүү.	Уустаан-ураннаан аа ыы	Кэпсииргэ бэлэмнэнийн		
4	Кыыс о±о кэрэ сэбэрээ.	1			Кыыс о±о майгытын-сигилитин	Уруүний		
5	Хаардьыт Бэргэн кыы'ы сиктэн илдъэ барыгта.	1			Быллыргы уруу ыңыа ын угэстэрин билийн	Кэпсииргэ бэлэмнэнийн		
6	Бизс ынахтаах Бэйбэрикээн эмээхсин оствуоруяа±а итэ±эл, тыл- ³ с.	1			Обүүгэ терүүгэ угүө угэхин билийн			
7	Үчүнгэй Үүдийээн	1	Үтү ³ , м ³ күү бы'ыы 3йд ³ булган ирэтийн. О±о албынныыр ку'а±анын билэ улаатарыгар тирэх санаа биэрийн.	Оруулларынан аахтарын. Үтү ³ , м ³ күү бы'ыы ту'унан кэнээтийн.	Бырааттыылар сылаас сыйнанаах буолуохтаахтарын ейдүүр	Кэпсииргэ бэлэмнэнийн.		
8	Ку'а±ан Ходьугур ал±астара.	1			Эшигтийнэстээх буолуу тутун билийн.	Уруүний “Сэтгэ кытальк кыргыттар”		
9	К ³ т ³ рд ³ р муннъяхтара -	1	К ³ т ³ рд ³ р муннъяхтарынан ки'и майгытга ойууламмытын ирэтийн. Толкуйдуур дьо±урун сайннарын.	Саха сиригэр кыстыыр, соуруу баран кыстыыр көтөрдөрү билиэхтээхтээх. Дён	Уустаан-ураннаан, истээччигэтийрдэрийн аа ыар кыахтаах буолуу.			

10	Көтөрдөр олохторун түүнан оstuоруяа	I	Айымны туунан сицини. геройдарын кэпсиилэрин	майгытгыгар атылы тууоран толкуйдуур дьо урдаах буолуохтахтар. Көтөр сахалыны-нууччалы аатын билгэрии, корен араарар буолуохтахтар. Кустар араастарын билинхтээх. Уруйдаан чи этии.	Сөл урууттан айаннаан кэлэр көтөрдөр дыл аларын билии.
11	Остуоруяа омун, апхомуун...	I	Остуоруяа абыла?ын о±о±о и?эрии. Бол±омтолохтук истэр дьо±урун сайннары.	Остуоруяа омунун араарыхтаах, апхомуун тугун билинхтээх. Остуоруяаттан арааран буолар, тиэкистэн этиилэрин тыран ыльяхтаах.	Остуоруяа дыктитин арааран билии
12	Таабырын	I	Бэргэн, сыйны тыллаах уустук таабырыннары араастарынан, суолталарынан наардатын.	Таабырын хас биирдии тылыгыгар суолта ууран таайытын толкуйдаан тааарыхтаах. Бэйзлэрэ са я таабырын толкуйдууллар.	Толкуйдуур дьо лура сайдар.
13	Норуот таабырына.	I	Таабырын ис хохонун илдьирийтээр юрүйээр юртийн.	Таабырын ойдобүлүн, суолтатын кэпсиир. Уус-уран уратытын, таайыллар нымматын быхаарар.	Атын норуоттар таабырыннарыгар тээзиэн, санаатын толору сурунгар буолуохтаах.
14	Өс хо'оно. Өс хо'оонун интэр суолтата.	I	О санаатын толору истэр ыйытылары бэлэмнээнин. Өс хохону интэр суолтатын түүнан ойдөтүү. Өс хохонугар тыл баайын, этии дираа ис хохонун быхаартарын.	Өс хохонуну тиэмнэн наардыыр. Ис хохонуну илдьирийтэн быхаарар. Олох үтүөмөкү өрүтгэрин арааран ойлуур буолар.	Тылын бааяхаа ыыр.

15.	Чабыр+ах араастара Былыргы чабыр+ахтар..	I	Чабыр+ах кистэлэ нэрийн бынаары. Ис хоноонун о [o] отиэрдии.	Былыргы чабыр+ахтары алыхтаах, сатаан толорор буолар.	Тыла-өнө сайдар
16.	Суруйааччы оствуоруйата.	I	Норуот тылынан уус-уран айымнытын оствуоруйатыгтан суруйааччы айымныта тухо уратылаа/ын бынаары.	Норуот айымнытын т.у-у кытта тэ нээн корор.	Толкуйдуур дьо ура сайдар
17.	Эллэй. «Чурум-Чурумчуку»	I	Чурум-Чурумчуку хорсун сырыларын холобуругар оло уран уол о [o] ёйүгэр сабыдьыалы, дъайыны о [o] оруу. Айымны омунинаах түгэннэрин булларын.	О [o] кэпсиир, санаатын этинэр, себүлээбит сюжеттраны уруүйдаан кордерер, тылыгар-оңүгэр үлэлтири толоруохтаах.	Кэпсиир дьо ура сайдар.
18.	Чурум-Чурумчуку уонна антаах таас...	I			Толкуйдуур дьо ура сайдар.
19.	Чүнчүруйдаан баий албина.	I			Санаатын сааылаан толору этинэр, этиини таар, тылы-өнү наардыйр.
20.	Ангаах таас ту'угар Чурумчуку охсу'ута	I			Күүстээх санаалаах буолар
21.	Чурум-Чурумчуку оствуорий+а омунинаа/ын.	I			Омунинааныны кытта олох судургу хартынааларын араарар буолар.

22	Т.Сметанин остуоруйата	«Күрэгэй»	1	Суруйааччылынын билинниэрии, айар үлэтин кэпээхин. Аа ыы, ис хоноонун ырытты. Күрэгэй кутуйахтары до ордоонуута, Кини үтүө майтыа-сигилитэ. Кини холобурунаан ииникигэ тардынын күүн тиэрдии	Тулаайах о дыл атын аа аан аыныгас саанаат үнүктар. Айымны сюжеттарынан урүүхүүр. Остуоруйаны	Аһыныгас санаалаах буолар.		
23	Маачаха ийэ сыйына.		1			Тыйис сыйынан кунаанын өйдүүр буолар.		
24	Күрэгэй иирүүлүртэ.		1			Аһыныгас санаалаах буолар.		
25	Күрэгэй уонна сэлтэ кутуйах.		1			Толкуйдуур дьолура сайдар.		
26	Кэмде маниныаттар. Күрэгэй миччүргэнээх сырыйлара.		1			Кини туңугар долгуяар буолар		
27	«Мойог уонна Күрэгэй».		1			Чугас дьонугар кыналымтыа буоларга дьулүнгар		
28	Суруйааччы чабыр+а+а		1	Чабыр+ах торут ойдобулун билиэрэргэ тирэх буолуу. Тувааннаах литератураалары ыйлан-кэрдэн бишрии.	Чабыр а аа ыы. Хайдах майылаах о отун ырытты, оннук майгы кунаанын ойдоттуу.			

29	Петр Тобуруокап «Тараас ту'унан чабыр+ах»	1	Чабыр+ах ис хохонугар оло уран о ю майты-сигили туүнан санаатын этинэригэр кыах бизни.	Чабыр+а ы аа ыы, ырытыы. Чабыр+ах аа арга холонуу. Чабыр+ах ис хохонунан о ю мэтиризтин айыахтаах. Санаатын толору этээхтээх.	Санырып санаатын сааһылаан са аарар буолуохтаах. Ойге үөрэтии.
30	Болот Боотур «Чохой уонна Нью+ой».	1	Чабыр+ах ис хохонугар оло уран о ю майты-сигили туүнан санаатын этинэригэр кыах бизни.	Чабыр+а ы аа ыы, ырытыы. Чабыр+ах аа арга холонуу. Чабыр+ах ис хохонунан о ю мэтиризтин айыахтаах. Санаатын толору этээхтээх.	Санырып санаатын сааһылаан са аарар буолуохтаах. Ойго үөрэтии.
31	М.Матахова. «Силиспит сиртэн, майтыбыт мантан»	1	Чабыр+ах торут ойдобрүүлүн биллэрэргэ тирэх буолуу. Туһааниваах литератураалары ыйлан-кэрдэн бизни.	Чабыр+а ы аа ыы. Хайдах майгылаах о ютун ырытыы, оннук майты куһа анын ойдөтүү.	Тыла сайдар, имигэс, хомо той буолар Ойдеммет тыллары сурунуу
32	С. Омоллоон. «Хара ² ата тыкпый сырдык».	1	Суруйааччылынын билсийни. Айымныны аа ыы, Ньукуус туүнан элбэ и аа ан билии. Ньукуус үорэххэ талааныта, оннук майтыга иитин.	Суруйааччылынын билсийни. Айымныны аа ыы, Ньукуус туүнан элбэ и аа ан билии.	Бол омтолоохтук истэр Уруүй.
33	Ньукуус үрэххэ тарды ынта.	1			Үөрэх суюлтатын ойдүүр Кэпсииргэ бэлэмнэний
34	Хара ² а уонна сырдык үйд ² бүлэ.	1			Үтүөнү, мокунү араарар

35.	Анна «Тиргэ'иттэр».	Неуструева	1	Саха 1 – кы дъахтар сурыйааччытын билсийннэрий. Олорго тухха тубэспиттэрин олорго тиэрдин	Айымныны аа ѿы. Бынгаарылаах аа ѿы. Түмүк санаалаан айымныны аа ѿы.	Эдийийдии балыстын (уруулуулар) сыньяннарыгар ойдөбүлэ кэ нир	Эргэрбит тыллары хомуйуу
36.	Булт үөрүүтэ		1			Бултуйууттан үөрүү дийн тугун билэр	Булт тэриллэрин уруүнийдаанын
37.	Николай «Сайылыкка»	Заблоцкий	1			Бэйз санаатын этиинэр.	Хатылаан аа ѿы
38.	Сэмэнчик уонна бандыыттар		1	Сурыйааччылыын билсийн, айымныны аа ѿы Сэмэнчик хорсунун олорго холобурдааын. Хорсун буоларга ииттий.	Хатылааын. Санаа этиинитэ."Мин Сэмэнчик эбдим буоллар" Бынгаарылаах аа ѿы. Мындыр - словарный ѿлэ. Синонимнары булуу. Толкуйдуур дьо уру сайыннары, айыы.	Хорсун санаалаах буоларга дьулунаар	Историяны кытта сыньяран көрүү
39.	Сэмэнчик а+атын бынгааына		1	Айымныны ырытын. Аат толкуйдааына.		Санаатын толору этиинэр.	Ийээ, а а а танталы биллэрэр этиилрэн сурыйан кэлии
40.	Хорсун, мындыр ойдоох Сэмэнчик		1			Төрөштүүгэр танталын биллэрэргэ дьулунаар буолар	Мин хорсун киинни билэбин айар ѿлэ
41.	Үйбаан Нуолур. Саллаат о+ото Чооруона.		1	Сурыйааччылыын билсийн. Сэрий санааты оло у билсийн, үзүүнт буоларга ииттий.	Айымныны аа ѿы. Бынгаарылаах аа ѿы. Олорго сурук сурүттары, айар	Сурук ис хоноопун ырытын.	

42	«Үс муннуктаах сурүү».	1	Чооруона утуз майгыта, ололорго олох ыаражанын өйдөтүү.	дьо уру сайннары.	Сэрии сурук толоонугар суюлтатын өйдүүр	Сурук сурыйан кэлии
43	«А+aa, сурук күңгүртэбин...»	1			Сэрии алдьархайын билэр	
44	Николай «Чыркымай». Лугинов.	1	Ийэ э тантал, ытыктабыллаах сыйынан оло кыра сааңгыттан ылынаар, ону унгууннары. Тулалыыр тыныар тынынаах бары олорун комускуүр айыллыглаахтарын оло о бигэтиктээрдии.	Кэнсээнтэн холобурдартай таан булаттыыр, тоостоох ыйыттылары биэрэр, киши уонна айыл абыстыспат ситимнэрин толкуйдуур.	Билийтэ дирүү иир, толкуйдуур дьо ура сайдар.	
45	Онио ор котор олутун комускуүр	1			Санаатын толору этинэр.	Уруүй
46	Сэмэн Тумат «Муора арынтыгар олох».	1			Тороппүккэ тантала күүхүүрэр.	
47	А+ам иитгүүтэ.	1	Суруйяаччылынын билсийн, айымныны аалыы. Ала олутун булка ўөрэтийтэ, холобур олустуу. Ала холобуругар оло ўөрэнийтэ, сиэрдээх буоларга иитти.	Бынаарылаах аалыы, ырытты. Булт сиэрэтуома. Бынаарылаах аалыы, ырытты. Кэнсээнин, санааны этинин.	Тус олор билэр холобурдартыгар тирээ ирээ буолар.	Ыйыттыларга бэлэмнэний
48	Булчут киши сүрүү ўгастэрэ, айыл а кистээж нэрэ	1			Айыл аалы тантала күүхүүрэр	Булт туһунан кэнсийргэ бэлэмнэний
49	Хоноон тутула, айыллар суюлтата.	1	Хоноон суюлтатын, тутулун ўөрэтий. Тыллын-оңүү кыгтта ўлэлийр нымманы ўөрэтий.	Хоноон атын айымны жанрыттан уратытын билихтээх.	Хоноон кэнсээнтэн уратытын бигэтик билэр.	

50	Өксөкүлээх «Үрүйэ».	Өлөксей.	I	Уустаан-ураницаан аалар үөрүйэхтэрин үескэтийн.	Хоноон аатын кытга ис хоноонун суюлтатын ырытар. Улуу суройааччы олон ун кэпсээниттэн сонунары ол олорго инигтийнэрийн.	Хоноон ис хоноонун ырытар буолар.
51	А.И.Софронов – Алампа «Магнайты хаар».		I	Саха сирин кыбынын кэрэтийн түүнан тус санаатын этинэрин сижишийн. Сөнгөөх ыйытылыры турууран кэпсэтийнгэ сиэтэн киллэрийн.	Хоноон тылын-охун, кизбин, тутулун толору бынаарар. Харахха көстөн кэлэр курдук этиллибит холобурдараах этиилэри хомуйар.	Тэжээн корор үөрүйэхтэнэр.
52	Семён Данилов. «Кыбы ²² ы ки».		I	Хоноон суюлтатын, тутулун үөрэтийн. Тылын-охун кытга үлэлийр нымыманы үөрэтийн.	Хоноон аатын айымны жанрыгтан уратыгын билиэхтээх.	Төрөөбүт дойдугутар тантала күүхүрээр.
53	И.Атаманов «Мин мантан сэриигэ барбытмын».		I	Кини кинийхэ сыйыанын хоноон нөүө тиэрдии. Төрөөбүт дойдуга танталы инигтийн. Хоноон тылыгар-охунгэр бол омтонуу ууруу.	Хоноон аатын кытга ис хоноонун суюлтатын ырытар.	Өйүгэр тутар дьо ура сайдар.
54	Петр Тобуруокап «Күрэгэйдинн күрсүүн».		I	Төрөөбүт дойдуга, ийэ айыл аа танталы инигтийн. Хоноонноохтук аа арга үөрэтийн.	Хоноон тылын-охун, кизбин, тутулун толору бынаарар. Харахха көстөн кэлэр курдук этиллибит холобурдараах этиилэри хомуйар.	Өйүгэр тутар дьо ура сайдар.
55	Степан Тимофеев «Мин ийэм».	«Мин	I	Ийэ э танталы күүхүрдүү. Ийэ түүнан аяар дьо бурдарын сайниниаалларыгар орох ооруу. Ырыа матыбын инигтийнэрийн.	Уус-ураницаан аа аяар. Ышилаан тиэрдии. Ийэ э танталы суругунан толору тиэрдиэхтээх.	Ийэ э танталы күүхүрээр. Урунуй “Мин ийэм”

56	Уустаах Избеков «Оотуй уонна Тоотуй».	I	Оруулга киирэн турان аа лаары ирдээхин. Сэрий алдьархайын тириэрдии. Тувааннаах литератуralары ыйан биэрий. Кинигэни кытта үлэлир үөрүйэхтэрин үескэтий.	Оруулларынан аа лаары. Драма суолтатын, уратытын билиэхтээх. Оруулларынан үлэстэн аа лаары. Үйытыыга толору эпизити бэлгэмниир. Хас биирдии уобараска мэтиритгэтийн олорор.	Айымныны истээччигэ тиэрдэrdии аа лаар кылахтанар			
57	«Оотуй уонна Тоотуй кээстийилэр».	I			Айымны геройдарын толкуйдарынан кэпсиир үөрүйэхтэнэр.			
58	Маалай Мурин албыныгар киирэсынылара.				Олоххо туваалаа лаа олорго дьгуулухар буолар.			
59	«Саллаат маxтала».	I			Албын уонна чизһинэй буолуу утарыта турар суолталарын чэнчэkitик араар буолар.			
60	«Оотуй уонна Тоотуй хорсун бынылара».	I			Хорсун быны тугун билиэхтээх.			
61	А.Кривошапкин. «Таба хайдах дьэтийбитин туунан».	I	Таба туунан билүүнинэрий. Айымны ис хохонун илдьиритэр үйытыылары биэрий.	Тус санаатын этинэр. Тылын-өхүн таба туваанар, айымныны бэйэтэ аа лаар, үйытыылары бэлгэмниир.	Айымны аа лаачы олортуух туваалаа лын толору ойдүүхтээх.			
62	Андрей Кривошапкин «Маан таба».	I	Айымныны олоо тиэрдии. Таба интэр хоту олохтоохторун олохторун-дъаnahтарын олоо билэригэр тирэх ууруу.	Кэтээн коруухтээх, бол омтолоохтук аа лаар, айымныыга кылгас былаан олуу.	Кишихээ тиэрдэrdии кэпсиир буолуохтаах. Айымны ис хохонун толору ойдүүр буолар.			

63	Платон иччитэ». Ламутской «Сир	1	Айымны тутулун быхаары. Литератунай ойдобул (терминнэри) быхаары. Быхаарылаах аа ы, тыллары быхаары. Айымныны аа ы, бисиин.
64	Гаврил Курилов-Улуро Адо. «Юко кэпсээннэрэ».	1	Таба тухунаан билийннэрии. Айымны ис хохонун илдээртэр ыйытылыры бизэрий.
65	Мария Федотова - Нуулгинэт. «Сүлтээзэн чо±о».	1	Айымны тутулун быхаары. Литератунай ойдобул (терминнэри) быхаары. Быхаарылаах аа ы, тыллары быхаары. Айымныны аа ы, бисиин.
66	Суруйааччылар олохторунан, айар үлэлэринэн тургутук	1	Билинтийн бэрэбизрэклииргэ то оостоох ыйытылыры та ы.
67	Хоту дойду суруйааччылара	1	Хоту дойду суруйааччыларын тухунаан о о бэйэтэ булан сонуннары хомуйарын ситииний.
68	Сыллаа ы хатылааын	1	Хатылааын ыйытылыра.